

CHOSZCZNO

Kościół gotycki p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z XIV w. wybudowany przez joannitów - styl gotycki przy ul.Rynek. Wewnątrz kościoła na uwagę zasługują:

- Epitafium nagrobne burmistrza Mikołaja Rebentischa z XV w.,
- Epitafium nagrobne kolatorki Elżbiety von Schack z 1787 r., fundatorki dachu kościoła,
- Drzewo Jessego z XIV w., biblijnego ojca Dawida.

Obwarowania miejskie:

- Barbakan Bramy Kamiennej - rondel przedbramia z XV w.
- Mury obronne z XIV-XV w. fragmenty: północny, południowy i zachodni
- Dworzec kolejowy z połowy XIX w.,

Gazownia z XIXw.,

Młyn Gospodarczy z XIXw.,

Spichlerz z XIXw.,

Wieża ciśnień z pocz. XX w.,

Zabytkowe budynki mieszkalne, z przełomu XIXw/XXw.,

GMINA CHOSZCZNO

Kościół zabytkowe w miejscowościach na terenie gminy: Piasecznik, Sławęcín, Stradzewo, Chępa, Rzecko, Suliszewo, Kołki, Korytowo, Wardyń, Raduń, Stary Klukom, Smoleń, Zamęcín, Zwierzyń,

Zabytkowe budynki mieszkalne, z przełomu XIXw/XXw.w

gminie: Smoleń, Korytowo, Wardyń, Raduń, Stary Klukom, Gleźno, Zamęcin, Piasecznik, Radaczewo, Sławęcin, Stradzewo, Rzecko,

Grodzisko wczesnośredniowieczne IX-XI w. I XIV-XV w. - Raduń,

Park dworski z I poł. XIXw., w pierwotnym układzie z parcelą kościelną - Stary Klukom,

Park pałacowy, II poł.XIXw. - Stradzewo,

Park pałacowy - poł.XIXw., cechy parku naturalistycznego - Radaczewo, **Park pałacowy** - poł.XVIIIw., cechy parku naturalistycznego - Gleźno,

Park podworski, XVIII i XIX w., naturalistyczny – Wardyń, Zespół pałacowo - parkowy z XVIII wieku w Korytowie z piwnicami z XII w.

PEŁCZYCE

Klasztor pocysterski I poł. XIV, XV, XVIII, XX w., **Kościół pocysterki** XIII, XIV, XVIII w., plebania XIX w. **Szk**

oła podstawowa

pocz. XX w, ratusz z 1791 r.

GMINA PEŁCZYCE

Kościół filialny z XV/XVI - XVII/XIX w. w Będargowie,

Kościół filialny XV/XVI, XIX w. w Boguszynach

Kościół filialny XIX w. w Bolewicach, brama w ogrodzeniu kościoła XIX w. i dwór murowany pocz. XX w.

Kościół filialny XIII, XV/XVI, XIX w. w Chrapowie

Kościół filialny XVIII w.; pałac mur. XIX w.; ruiny wieży z zespołem pałacowym XIX w.; gołębnik podworski k. XIX w.; obora podworska k. XIX . w Jagowie

Kościół filialny 1853r.; kaplica cmentarna p. XX w.; szkoła mur. p. XX w.; stodoła murowana z końca XIX w. w Jarosławsku

Kościół filialny XVIII/XIX w.; dwór mur. (szt.2) XIX w. w Krzynkach

Pałac murowany XIX w. Lubianie; kościół filialny XVIII, XIX w.; pałac ok. 1910; spichlerz

podworski mur. 1928r w Nadarzynie

Kościół XIII, XVIII, XIX w.; kaplica cmentarna p. XIX w.; pałac mur. p. XIX w.; spichlerz podworski p. XIX w.; obora podworska mur. p. XIX w.; pałac mur. p. XIX w. w Przekolnie

Kościół filialny XVIII/XIX w.; pałac mur. Ruiny XIX w.; brama wjazdowa murowana XIX w.; oficyna pałacowa XIX w. w Sarniku

Dwór murowany z początku XIX w. Budynek mieszkalny w Wierzchnie.

DRAWNO

Na Górze Zamkowej **ruiny renesansowego zamku Wedłów** z XIV - XVI w.

Kościół p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy z XIII - XIV w.

Domy o konstrukcji ryglowej z XVIII i XIX w.

Dwór ryglowy z XIX w przy ul. Kolejowej, na tzw. Zawodziu

Poniemiecki cmentarz z XIX w. w parku przy ul. Choszczeńskiej

GMINA DRAWNO

Barnimie

- późnogotycki kościół z kamienia polnego z 1500 r.
- park z I poł. XIX w. wraz z zachowaną oficyną z budynkiem bramnym

Grabowo

- Grabowy Jar - bukowy las z dużym głazem narzutowym zwanym Diabelskim Kamieniem

Borowiec dawniej Chrobotkowo

- osada leśna położona w lasach Puszczy Drawskiej oraz dworek myśliwski z pocz. XX w.

Brzeziny

- kościół p.w. Nawiedzenia NMP z 1756 r.
- pałac z XVIII w. (obecnie Dom Pomocy Społecznej)

BIERZWNIK

Najbardziej imponujący jest **klasztor pocysterski** ulokowany w Bierzwniku. Założony został w 1294 roku i jest znaczącym zabytkiem wczesnego gotyku ceglanego. Z pierwotnego kompleksu Klasztornego do dziś przetrwały: wschodnia część kościoła, wschodnie i południowe skrzydło klasztorne, fragment południowej elewacji kościoła oraz browar klasztorny. Na terenie

klasztoru prowadzone są badania archeologiczne. W sezonie przy kościele i w jego wnętrzu można oglądać wystawę przedmiotów wydobytych z ziemi a także zrobić fotografie i przyrzuć się jak wygląda warsztat pracy archeologów.

Na uwagę zasługują także XIX-wieczne kościoły w Klasztornej, Breniu, Zieleniewie, Górznie, Kolsku a także młyn w Górznie, parki dworskie w Bierzwniku i Zieleniewie oraz dwory w Zieleniewie i Kolsku.

KRZĘCIN

Wśród zabytków gminy największym jest kościół parafialny w Krzęcinie, istniejący tutaj od XIV wieku. Pierwszy krzęciński kościół spłonął w 1679 roku w wyniku gwałtownej burzy. Szybko został jednak odbudowany w 1681 roku głównie dzięki staraniom miejscowej szlachty. Wtedy również ufundowano do niego dzwon, do dzisiaj wiszący na kościelnej wieży. Pełne uzupełnianie wyposażenia kościoła trwało do 1690 roku. Wówczas został ufundowany ołtarz w stylu barokowym, a herby kolatorów umieszczono na witrażkach okiennych. W roku 1773 zawieszono na wieży drugi (mały) dzwon. Kościół ponownie został przebudowany w 1910 roku. Pozostawiono wówczas jako fundament kilka warstw obrobionych w sześcian

granitowych kamieni, a resztę świątyni wzniesiono z cegły. Do środka zakupiono organy, na wieży zamontowano zegar. I właśnie ołtarz oraz dzwon i wspomniane wcześniej witrażyki z herbami są najstarszymi i najcenniejszymi zabytkami w krzęcińskim kościele zachowanymi do dzisiaj. A witraże z Krzęcina są najstarszym źródłem heraldycznym ziemi choszczeńskiej.

Oprócz krzęcińskiego kościoła, także pozostałe miejscowości mają do zaoferowania ciekawe obiekty. W Chłopowie jest to barokowy kościół z XVIII wieku, z późnogotyckim tryptykiem z XV w. wewnątrz. Obok dawnej oficyny dworskiej, niewielki park (0,29 ha) z aleją starych lip. Około 2 km za wsią przy drodze do Rębusza potężny dąb (o obwodzie 735 cm), uznany za pomnik przyrody.

W Granowie są to neogotycki kościół z 1895 r., dwór z końca XIX w., obok którego znajduje się niewielki park krajobrazowy (1,5 ha) z II połowy XIX w. W Nowym Klukomiu jest to przede wszystkim kościół kamienny z końca XVI w. o cechach wczesnorenansowych, przebudowany na początku XX w. z drewnianą wieżą - dzwonnica dostawioną w XVIII w. Wewnątrz niego znajduje się barokowy ołtarz z 1717r.

Naprzeciw kościoła położony jest park krajobrazowy (7,5 ha) z początków XIX w. z dużym stawem (2 ha). W Objezierzu wart obejrzenia jest kościół z XVIII w. Murowanyz kamienia i cegły z wieżą z 1825r.

W Rakowie usytuowany jest kościół z kamienia polnego z końca XVI w., przebudowany w 1735 r. z wieżą z kamienia ciosanego w górnej kondygnacji drewnianą, dobudowaną w 1890 r. z barkowym wyposażeniem wnętrza, pseudoklasycystyczny dworek z początku XX w. oraz park krajobrazowy (1,6 ha) założony w latach 1840 - 50. W Żeńsku zaś warto zobaczyć kościół granitowy z XIV w. z wieżą dobudowaną w XVI w., przebudowany w I połowie XVIII w. W murze otaczającym kościół znajduje się bramka ceglana z XVI w.

RECZ

Na

głównej drodze przelotowej stoi od zachodu Brama Choszczeńska - zwana inaczej Młyńską, a od wschodu Baszta Drawska z XIV wieczną koroną. Obok znajduje się XV - wieczna chatownia ze stożkowym dachem. Baszta chroniła wjazd do miasta przez dawną basztę Drawską. Tędy prowadził trakt do Drawska będący odcinkiem tzw. Polskiej drogi.

Z dawnej zabudowy pozostało kilka domów ryglowych z XVIII i XIX w. W tzw. Organistówce, którą pieczołowicie odnowiono w latach 80 - tych mieści się obecnie Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy. We wschodniej pierzei Rynku zachował się domek z końca XVIII wieku o zabudowie szachulcowej (mur pruski). Przeznaczony już do rozbiórki został odrestaurowany w końcu lat 80 - tych.